



Speciální pedagog: inspirací k volbě profese, reg. č. CZ.03.01.02/00/22_020/0000873

Výsledky kvantitativního dotazníkového šetření mezi vysokoškolskými studenty a studentkami speciální pedagogiky

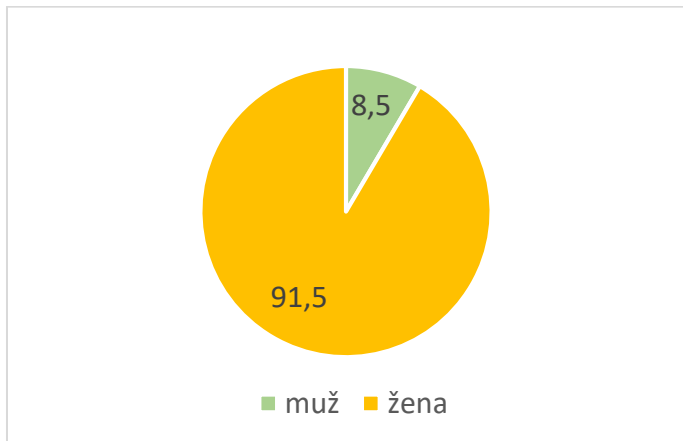
Následující dokument obsahuje shrnutí výsledků ze vstupního dotazníkového šetření mezi studenty a studentkami oboru speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (Pef UK) a Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (Pef UJEP), které proběhlo v rámci projektu CZ.03.01.02/00/22_020/0000873 Speciální pedagog: inspirací k volbě profese (Operační program Zaměstnanost plus).

Data byla sebrána v průběhu února a března roku 2024 při zahájení semestru ve vybraných sledovaných kurzech/seminářích a to formou online dotazníkového šetření pomocí nástroje Lime Survey. Celkem bylo sebráno 118 dotazníků. Vzorek je celkem malý a především zastoupení mužů/studentů, na které se projekt zaměřuje, je velmi nízké (10). Tento jejich nízký podíl ale pravděpodobně zhruba odpovídá jejich skutečnému zastoupení mezi studujícími tohoto oboru. Ač je vzorek celkem nízký, jedná se o první snahu zmapovat postoje a hodnocení studujících SP s ohledem na jejich vlastní studium, tak především s ohledem na vnímání oboru jako takového a s důrazem na nízké zastoupení mužů, možné bariéry v jejich studiu a důvody pro jejich nízkou angažovanost v oboru a návrhy, jak podíl mužů v oboru zvýšit.

V případě studentů se opíráme pouze o výpovědi deseti z nich a veškerá srovnání podle pohlaví tak musí být brána především jako orientační a spíše ilustrativní, zjištěné odpovědi však i tak ukazují jisté zajímavé výsledky. U některých grafů pro zjednodušení porovnáváme podíly u žen a mužů v %, vždy ale připomínáme i nízký počet mužů, který se za těmito procenty skrývá. Při porovnávání jsou procenta návodnější, ale je potřeba znovu zdůraznit, že vzhledem k nízkému počtu mužů ve vzorku není možné jistěné údaje zevšeobecňovat. Jedná se především o popis postojů a hodnocení studujících zachycených v tomto konkrétním vzorku.

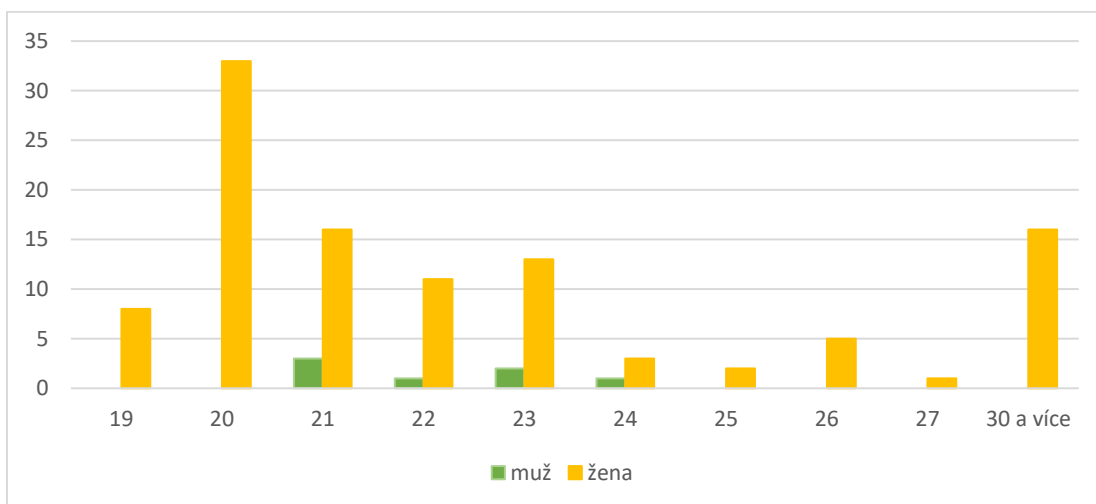


Jak ukazuje Graf 1, zastoupení mužů mezi studujícími v tomto oboru je velmi nízké a ve sledovaném vzorku představuje necelých 9 %. V konkrétních číslech tak bylo sebráno pouze 10 dotazníků od studentů a 108 dotazníků od studentek.



Graf 1 Zastoupení studujících speciální pedagogiky (SP) podle pohlaví v % (n=118)

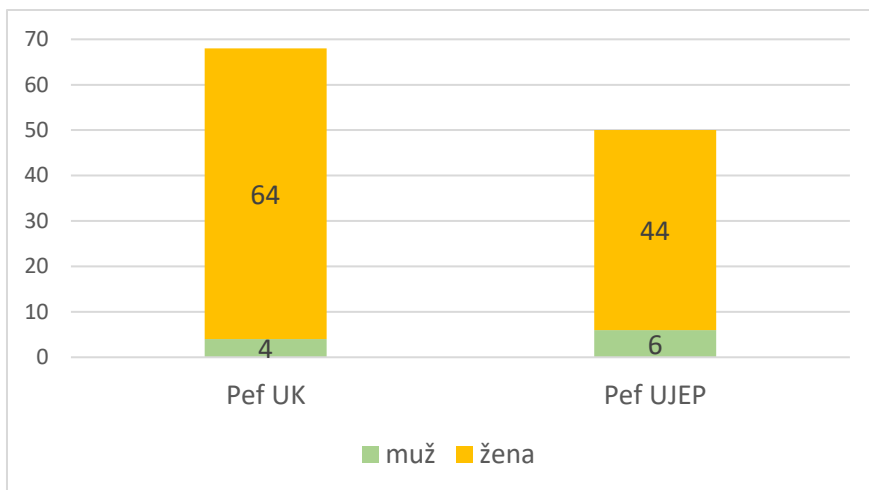
Následující graf ukazuje rozložení studujících podle věku. Nejvyšší je zastoupení studujících v mladších věkových kohortách kolem 20 až 23 let. V případě studentek jich pak ještě 16 spadá do věkové kategorie nad 30 let.



Graf 2 Počty studujících speciální pedagogiky podle pohlaví a věku

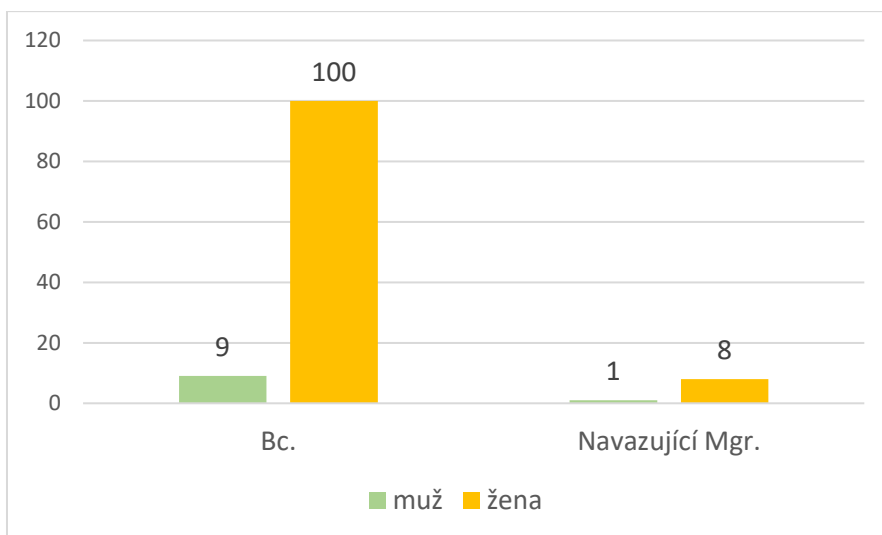


Většina studujících pochází z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a to 68 studujících, zbylých 50 studujících pak z Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.



Graf 3 Počty studujících speciální pedagogiky podle pohlaví a katedry

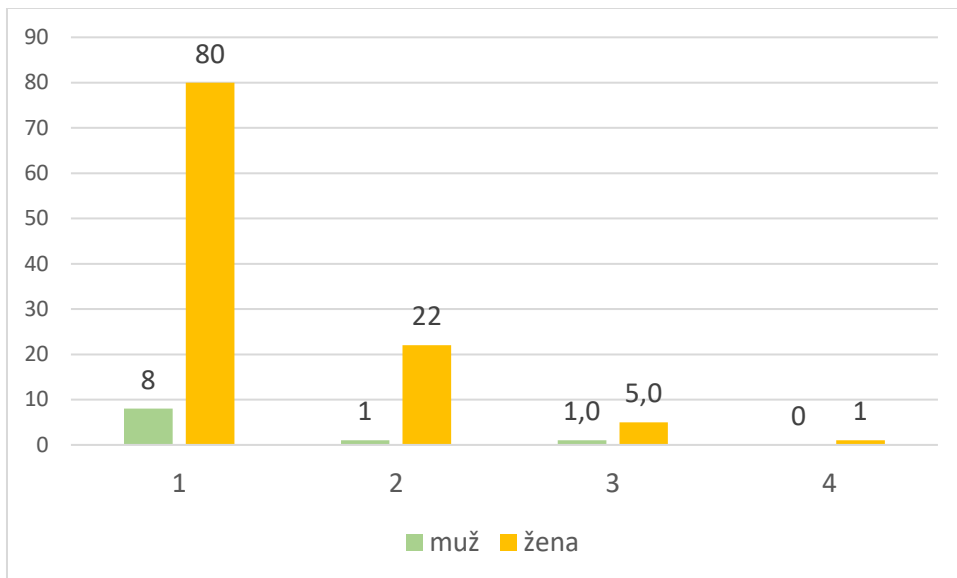
Naprostá většina těchto studujících je v bakalářském studijním programu. Vzhledem k velmi nízkému zastoupení studujících v jiném programu výsledky dále podle studijního programu nedělíme, i když by bylo zajímavé sledovat, zda zde jsou nějaké rozdíly v případě hodnocení studia či spokojenosti s ním.



Graf 4 Počty studujících speciální pedagogiky podle pohlaví a studijního programu

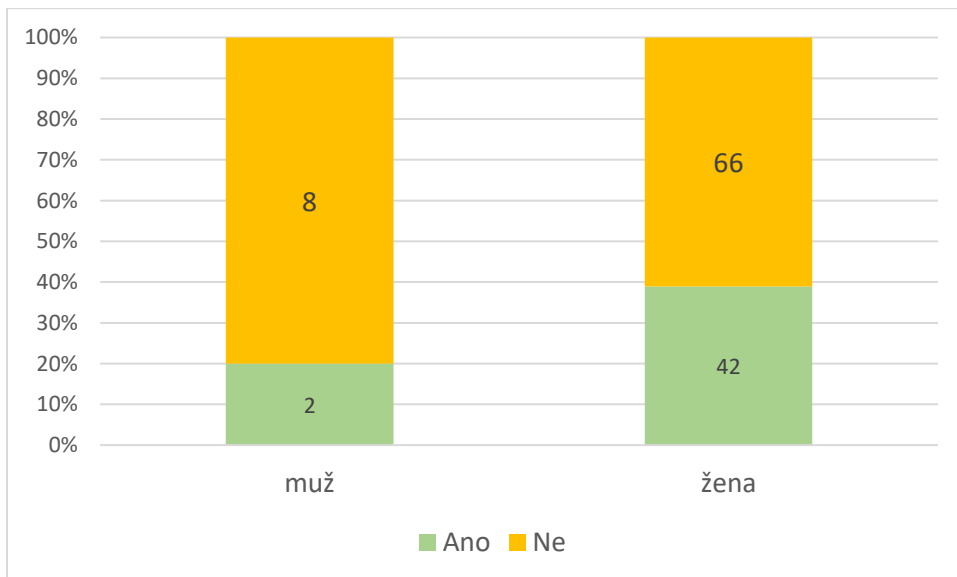


I v případě ročníku by se dalo říct, že převážná většina studujících jsou prváci a další dělení výsledků podle ročníku studia proto nemá příliš smysl.



Graf 5 Počty studujících speciální pedagogiky podle pohlaví a ročníku studia

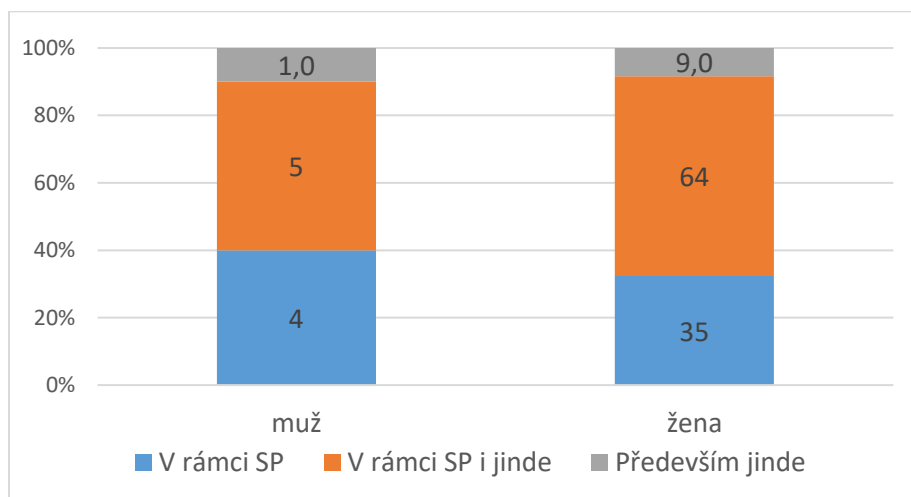
U studentek můžeme pozorovat vyšší podíl těch, které studují dvojbor. Dvojbor či dva obory souběžně studuje 40 % studentek ve sledovaném vzorku, ale pouze 20 % studentů (pouze dva studenti z 10).



Graf 6 Počty studujících speciální pedagogiky podle dohlaví a studia dvojboru

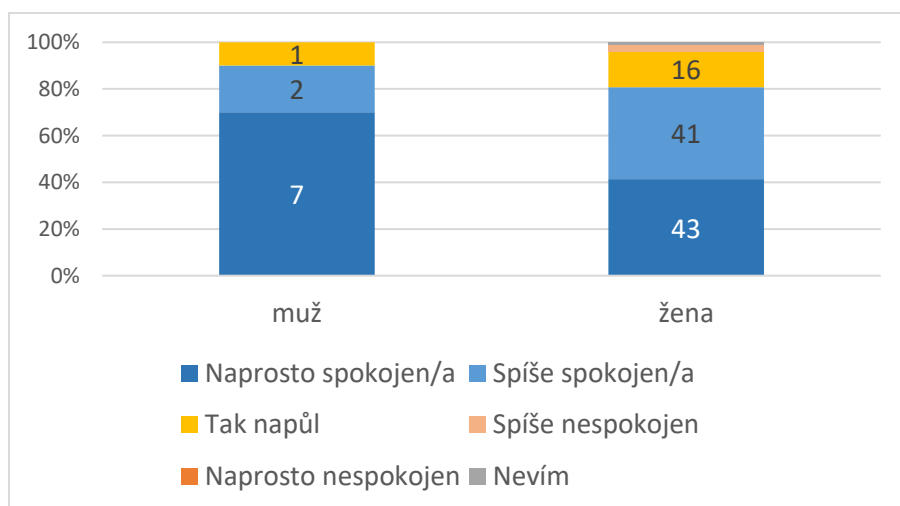


Toto zjištění koresponduje se zjištěním níže a totiž že vyšší podíl studentů oproti studentkám předpokládá, že najde uplatnění v oboru – 40 % (tedy 4 z 10), zatímco u studentek je to 32 % a 60 % jich naopak předpokládá, že se uplatní v rámci SP i v kombinaci s jiným oborem. Jeden muž a 9 žen předpokládá uplatnění mimo obor SP.



Graf 7 Počty studujících SP podle pohlaví a předpokládaného/plánovaného uplatnění v oboru či mimo obor

U spokojenosti s rozhodnutím studovat SP by se dalo říci, že muži studenti vykazují výrazně vyšší spokojenost. 70 % z nich (7 z 10) uvedlo, že jsou s tímto rozhodnutím naprosto spokojeni. V případě žen studentek bylo ale naprosto spokojených pouze 40 % (43 žen). Srovnatelný podíl jich bylo spíše spokojených a vyšší podíl nežli u mužů bylo spokojeno tak napůl či nespokojených.

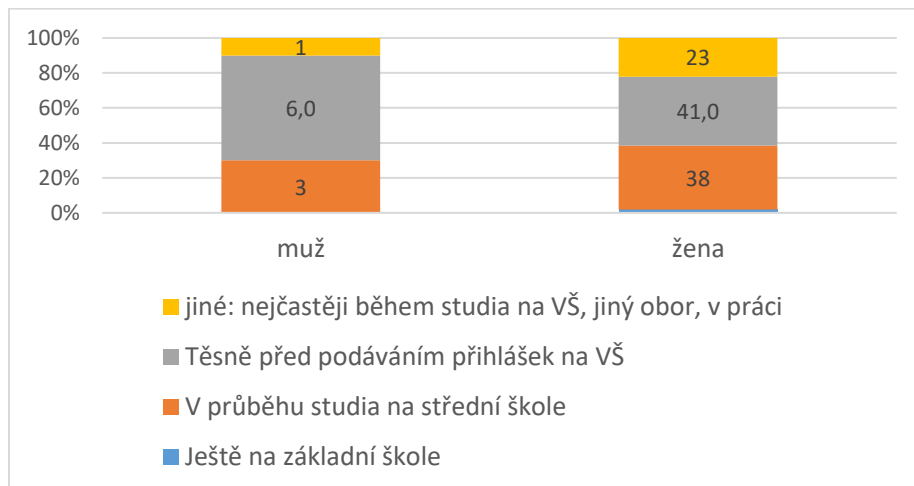


Graf 8 Počty studujících SP podle pohlaví a spokojenosti s rozhodnutím studovat SP

Drobné rozdíly můžeme pozorovat také u časování, kdy se studující pro obor SP rozhodli. U žen studentek byl vyšší podíl těch, které se pro obor rozhodly již na střední škole (téměř 40 %) a srovnatelný



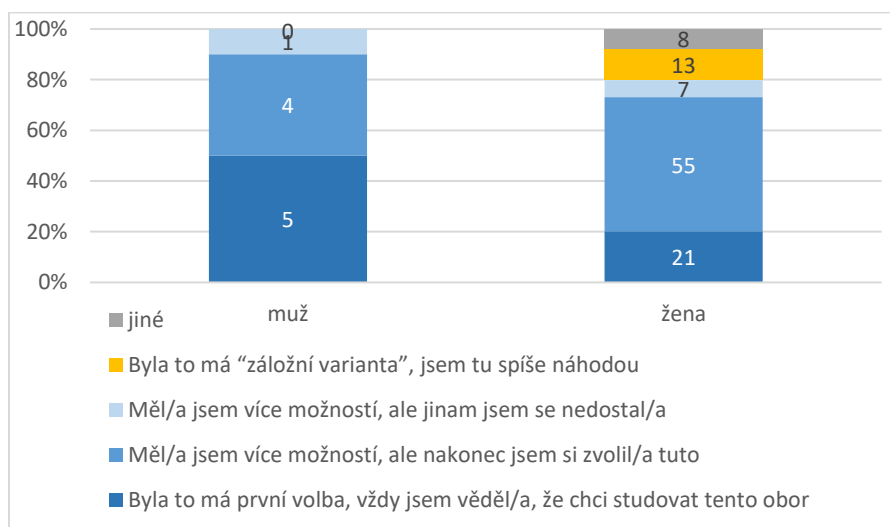
podíl se pro SP rozhodl až těsně před podáváním přihlášek na VŠ. To bylo nejčastější u studentů mužů, uvedlo to 6 z 10 (60 %), 3 z nich měli o výběru oboru jasno již na střední škole a jeden z nich až při studiu na vysoké škole.



Graf 9 Počty studujících SP podle pohlaví a časování rozhodnutí studovat SP

Rozdíly můžeme pozorovat také v tom, jak jisti si svou volbou studenti a studentky byli. Polovina mužů uvedla, že SP byla jejich první a jasná volba a další 4 uvedli, že měli více možností, ale nakonec si sami zvolili tento obor. Studentky v největším počtu uváděly, že měly více možností a zvolily si SP (51 %), byla to jejich první volba (19 %), ale pár studentek také uvedlo, že se jinam nedostalo nebo že to byla jejich „záložní“ varianta a studují tento obor spíše náhodou, popř. jiné, osobní důvody.

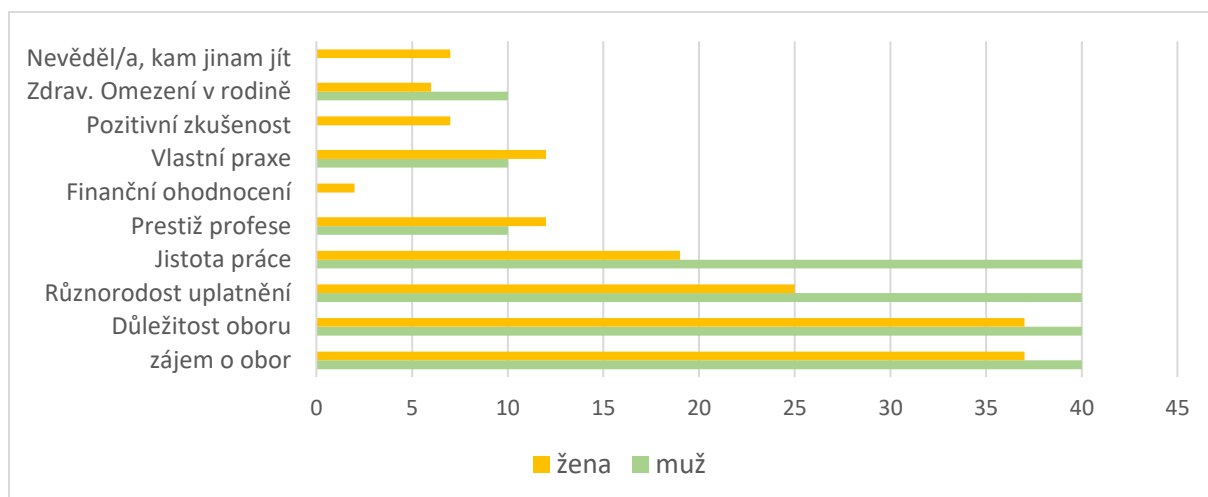
Mužů je v tomto oboru výrazně méně nežli žen a čelí zde jistému společenskému tlaku. Ukazuje se ale, že ti, kteří studium zahájili, si obor nevybrali náhodou, ale jsou si svým výběrem jisti a jsou s ním spokojeni.



Graf 10 Počty studujících SP podle pohlaví a rozhodování ohledně výběru oboru SP

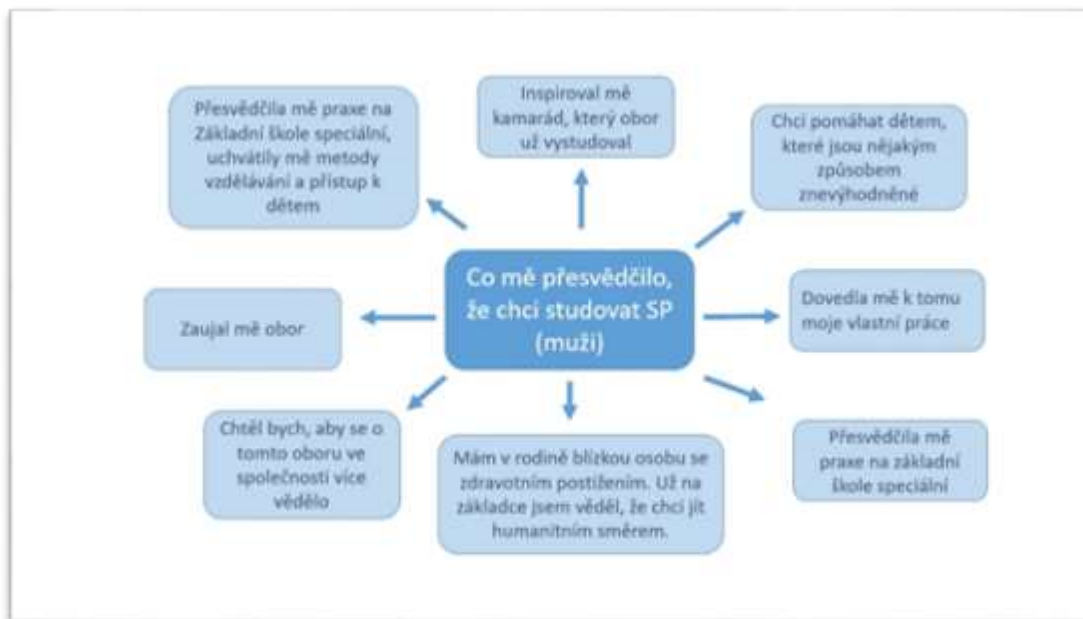


Mezi nejdůležitější faktory, které ovlivnily studující ve výběr SP, jako jejich budoucího oboru, muži nejčastěji uváděli: zájem o obor, důležitost oboru pro společnost, různorodost uplatnění na trhu práce a jistotu práce (jako velmi důležité označili vždy 4 z 10 mužů a další zhruba stejný počet jich vnímal tyto faktory jako spíše důležité). Ženy uváděly nejvíce stejné čtyři faktory, ale méně často v porovnání s muži. 7 jich uvedlo, že nevědělo, kam jinam jít.



Graf 11 Podíly studujících SP podle pohlaví a vlivů při výběru oboru (% u odpovědi „Velmi důležité“)

Následující obrázek 1 znázorňuje odpovědi na otevřenou otázku: Bylo něco / byl někdo, kdo Vás definitivně přesvědčil, že chcete studovat tento obor? Prosím, stručně nám to popište. Modré výpovědi jsou výpovědi mužů, červené patří ženám. U mužů hrála roli zkušenost s oborem prostřednictvím návštěvy základní školy speciální, znalost někoho, kdo obor vystudoval, zájem o obor, touha pomáhat dětem či zkušenost z rodiny.



Obrázek 1 Odpovědi studentů na otázku: Bylo něco/někdo, kdo Vás definitivně přesvědčil, že chcete studovat tento obor?

V případě žen bylo výpovědí mnoho (viz obrázek 2). Pro zjednodušení jsou opakující se odpovědi znázorněny větším fontem písma. Jako nejčastěji se opakující výpovědi můžeme zařadit: inspiroval mě někdo z rodiny, kdo působí v oboru, kamarádka / osoba, která obor studovala, učitelka na střední škole či rodiče. Více výskytů mělo ale také tvrzení, že to bylo pouze vlastní rozhodnutí, rada kariérní poradkyně či inspirace kolegyní/kolegou v práci či zájem o obor.

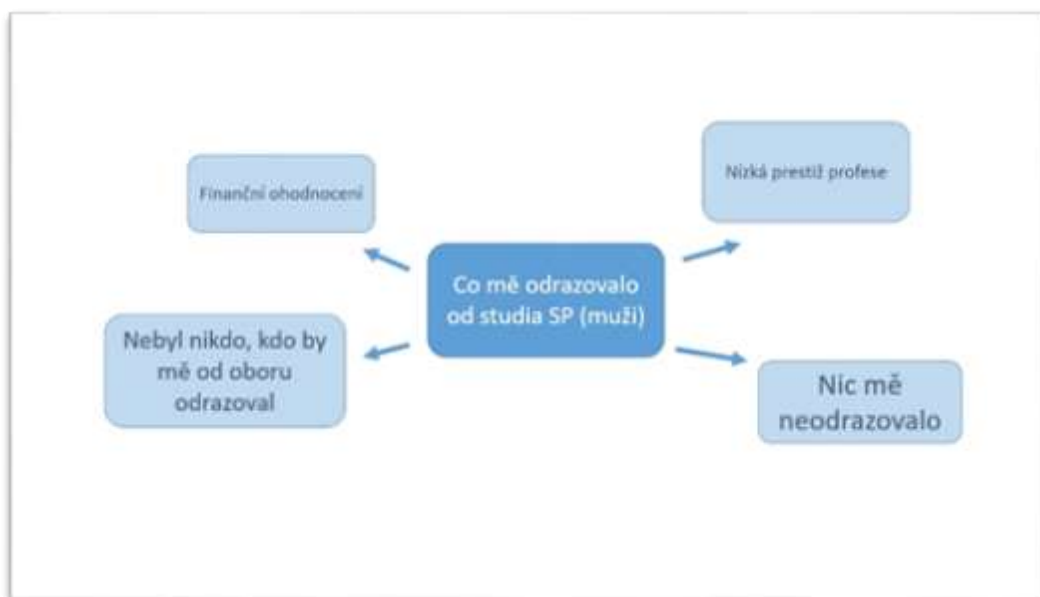


Obrázek 2 Odpovědi studentek na otázku: Bylo něco/někdo, kdo Vás definitivně přesvědčil, že chcete studovat tento obor?



V obrázku 3 jsou zaznamenány odpovědi na otázku: Bylo něco / byl někdo, kdo Vás odrazoval od studia tohoto oboru? Prosím, stručně nám to popište.

Téměř všichni muži uvedli, že je nikdo, případně nic neodrazovalo. Zaznělo ale také nízké finanční ohodnocení a nízká prestiž profese. Znovu se tak ukazuje, že muži svou volbu oboru příliš nezpochybňovali a těchto konkrétních deset mužů se pravděpodobně ani nesetkalo s významnými negativními reakcemi od svého okolí. Také je možné, že zájemců bylo více, ale negativní tlak byl tak vysoký, že se tito rozhodli SP nestudovat a těchto deset mělo štěstí na podporující okolí.



Obrázek 3 Odpovědi studentů na otázku: Bylo něco / byl někdo, kdo Vás odrazoval od studia tohoto oboru? Prosím, stručně nám to popište.

V případě žen je situace jiná. Vzorek byl výrazně větší a tak i škála odpovědí je o poznání bohatější. Ženy sice také nejčastěji uváděly, že je nikdo neodrazoval, ale velmi často také uváděly např. strach z nízkého finančního ohodnocení, že je odrazoval někdo z rodiny (nejčastěji ze strachu, že pro ně bude obor příliš psychicky a emocionálně náročný), dále uváděly i nízkou prestiž a neúctu k profesi pedagoga. Zdá se tak, že se studentky setkaly od svého okolí s větší mírou negativních reakce, nebo byly k těmto komentářům vnímavější. Vysvětlením ale může být i to, že část mužů se zájmem o SP se setkávala s takovou mírou negativních reakcí, že ke studium toho oboru vůbec nanestoupila a své plány změnila.

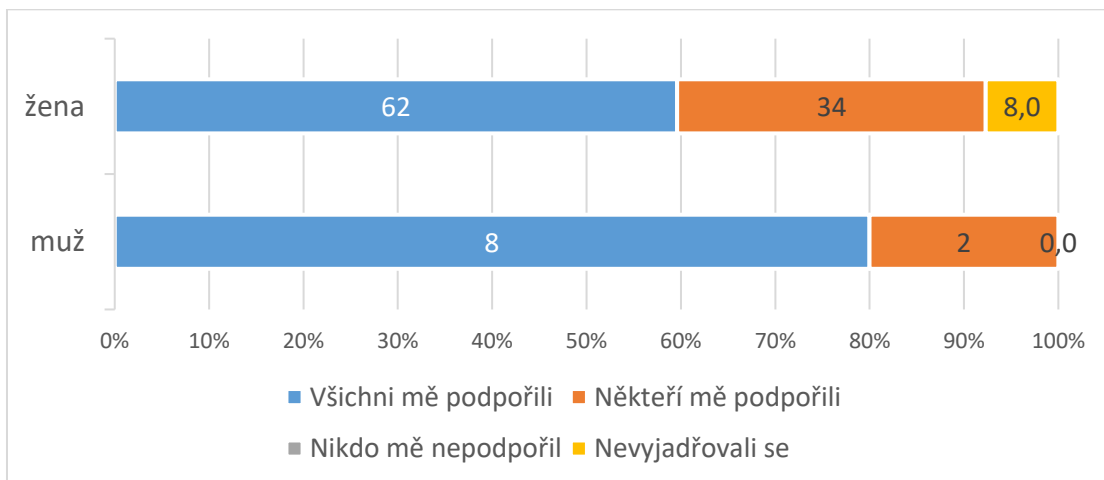


Obrázek 4 Odpovědi studentek na otázku: Bylo něco / byl někdo, kdo Vás odrazoval od studia tohoto oboru? Prosím, stručně nám to popište.

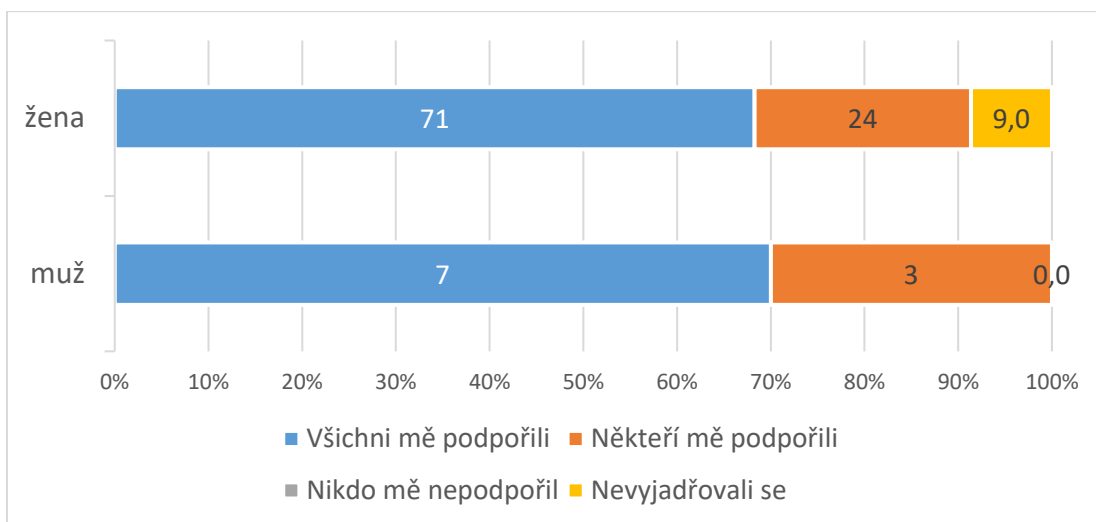
Podobný obrázek nám dokreslují ještě dva následující grafy. Naprostou podporu ze strany rodiny uvedlo 8 mužů z 10, ale pouze 62 žen ze 104 (tedy 80 % mužů ku 60 % žen). Ženy se tedy častěji setkávaly s tím, že je někdo z rodiny ve volbě SP nepodpořil, nebo že se rodina k jejich volbě nevyjadřovala. V případě podpory ze strany přátel je podíl úplné podpory u mužů i žen vyrovnaný.

Toto zjištění nicméně není možné interpretovat tak, že by se muži se zájmem o studium SP obecně setkávali s větší mírou podpory od svého okolí a s menší mírou odrazování. Můžeme naopak předpokládat, že muži se zájmem o tento obor (či jiné feminizované obory) se častěji setkávají s nepodporou a negativními reakcemi a část z nich proto třeba od svých plánů i ustoupí. Muži v našem vzorku pravděpodobně pocházejí z podporujících a senzitivních rodin, ve kterých je zkušenost s oborem či větší informovanost a méně zakořeněné genderové stereotypy a předsudky.

Tento předpoklad ale na základě těchto dat není možné potvrdit ani vyvrátit. V rámci tohoto projektu nám ale možná na následující otázku odpoví šetření na středních školách, kde budou otázky cílené na směřování do různých oborů a i na podporu či nepodpora ze strany rodičů/přátel v případě zájmu o feminizovaný obor, a tak bude možné udělat si ucelenější obrázek o průběhu volby oboru studia ještě před fází konečného rozhodnutí, které by se promítlo do zahájení studia SP.

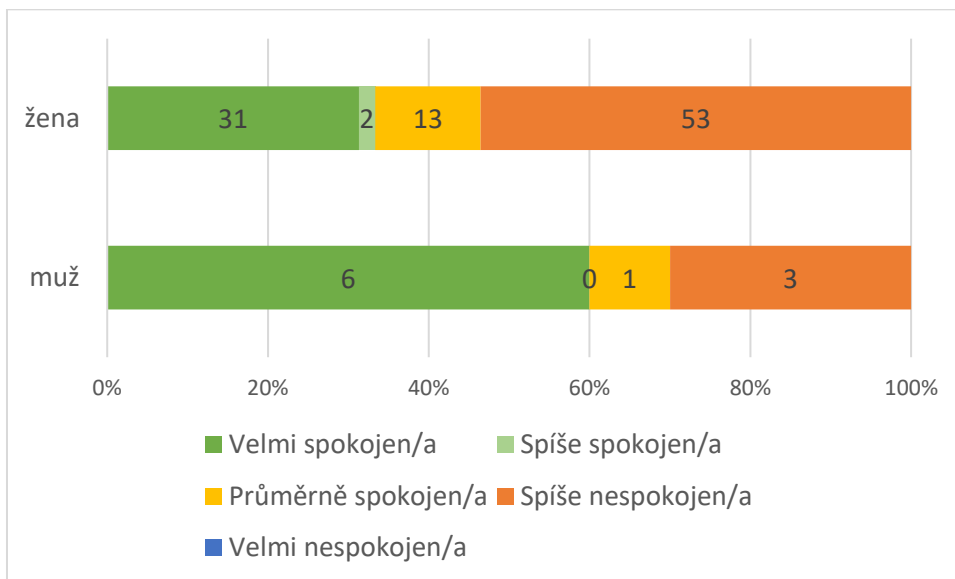


Graf 12 Počty studujících SP podle pohlaví a podpory podiny při volbě SP



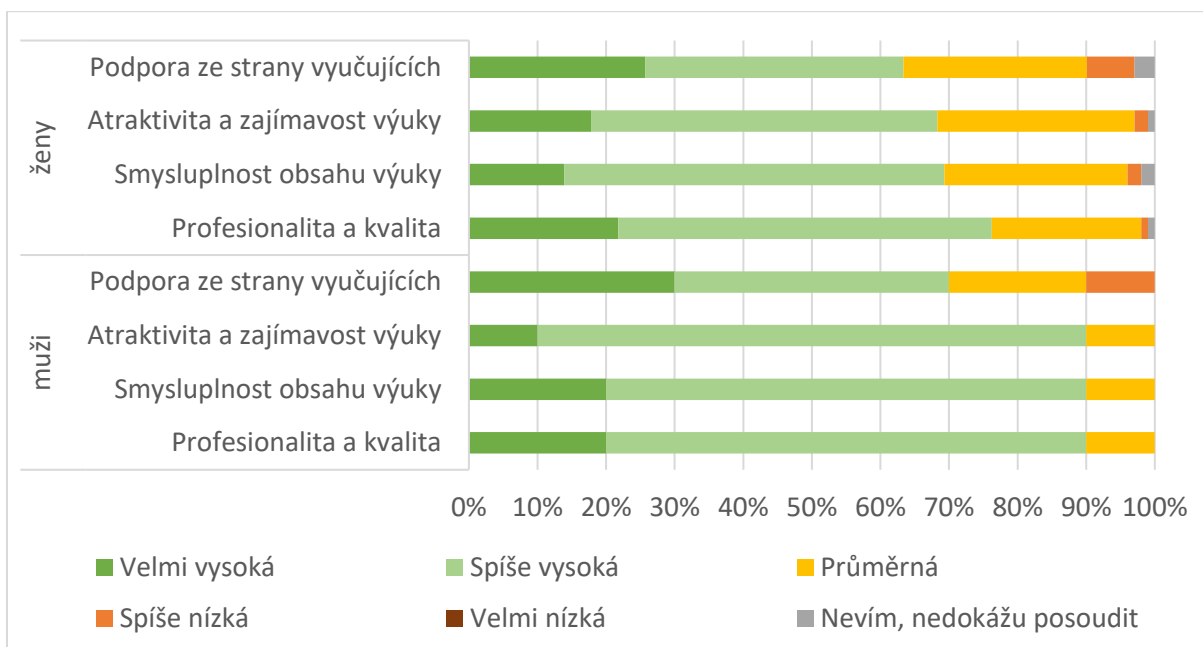
Graf 13 Počty studujících SP podle pohlaví a podpory přátel při volbě SP

Rozdíly podle pohlaví můžeme pozorovat i u spokojenosti se studiem, jak nám ukazují následující dva grafy. Nadpoloviční část mužů (tedy 6 mužů z 10) byla se studiem velmi spokojena, jeden byl průměrně spokojen a 3 spíše nespokojení. V případě žen bylo ale velmi spokojeno jen 29 % z nich a téměř polovina jich naopak uvedla, že je spíše nespokojená.



Graf 14 Počty studujících SP podle pohlaví a celkové spokojenosti se studiem SP

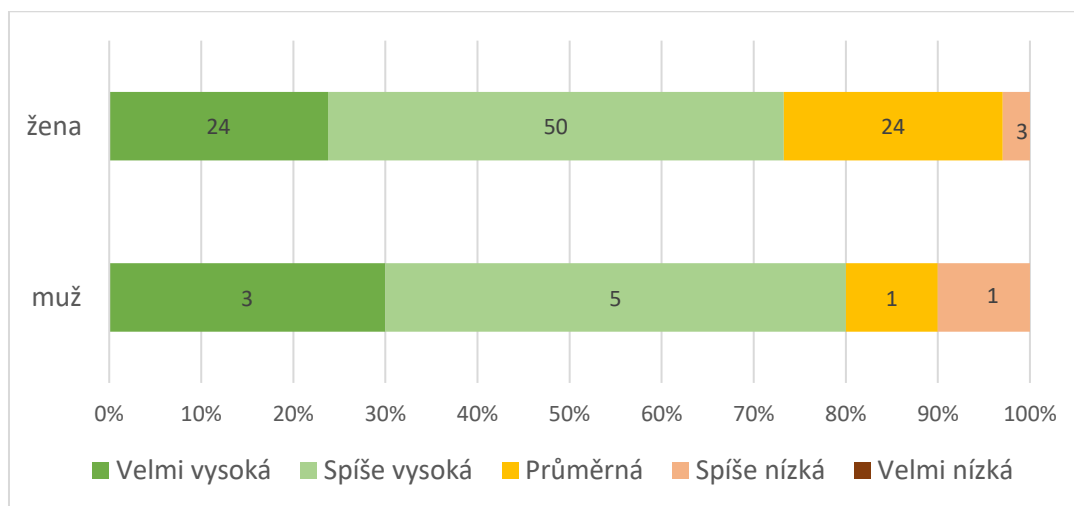
Drobné rozdíly můžeme vidět i u jednotlivých oblastí studia. Tři muži z 10 zaznamenali velmi vysokou podporu ze strany vyučujících, 4 spíše vysokou, dva průměrnou a jeden nízkou. Jako Velmi vysokou či vysokou pak muži (9 z 10) hodnotili atraktivitu a zajímavost, smysluplnost obsahu i profesionalitu a kvalitu výuky. U žen studentek byl vždy vyšší podíl těch, které hodnotily tyto oblasti jako průměrné.



Graf 15 Podíly studujících SP podle pohlaví a hodnocení výuky SP

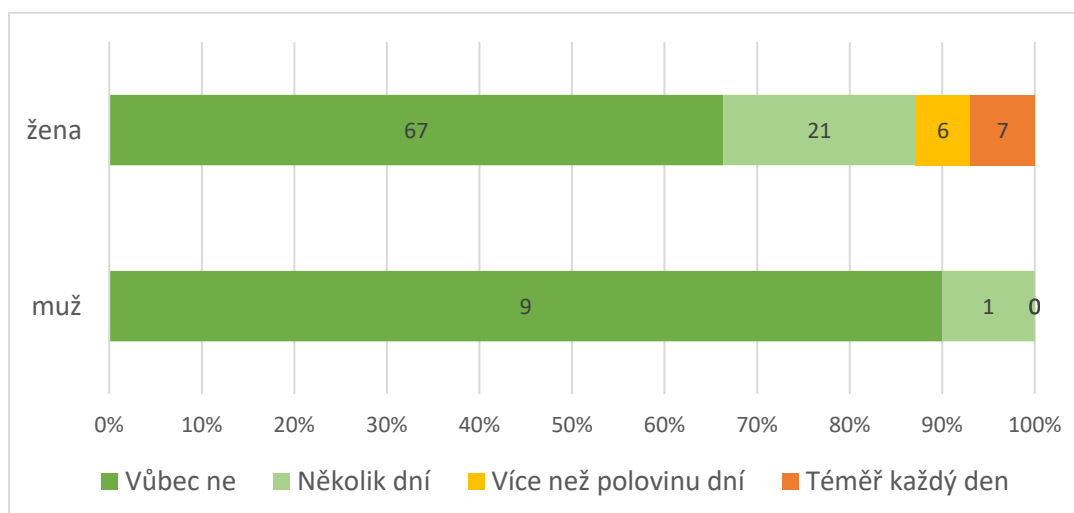


Muži také odhadovali vyšší pravděpodobnost, že studium SP úspěšně dokončí a to 3 z 10 jako velmi vysokou, 5 jako spíše vysokou, jeden jako průměrnou a jeden jako spíše nízkou. U žen také polovina z nich odhadovala pravděpodobnost úspěšného dokončení studia jako spíše vysokou, ale nižší podíl oproti mužům jako velmi vysokou a vyšší podíl jako průměrnou.



Graf 16 Počty studujících SP podle pohlaví a pravděpodobnosti, že studium úspěšně dokončí

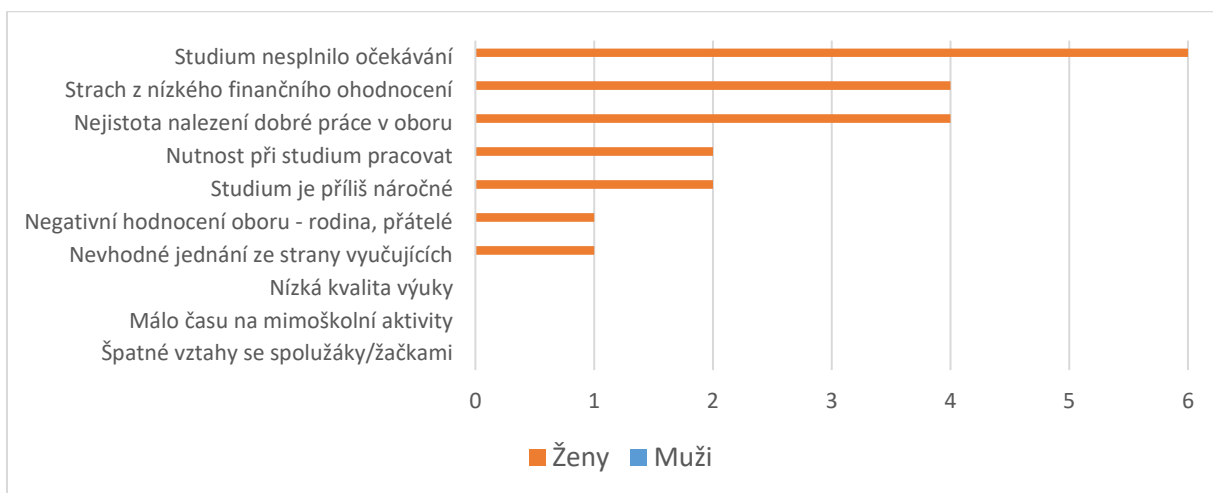
Úvahy o ukončení studia či změně oboru nevyly ve sledovaném vzorku příliš časté, což pravděpodobně hodně souvisí s tím, že se jedná z velké části o studující v prvním ročníku bakalářského programu. Z 10 mužů 9 o ukončení studia neuvažovalo nikdy, jeden jen několik dní. U žen 62 % neuvažovalo o ukončení studia nikdy, 19 % několik dní, a shodně 6 % žen uvažovalo o ukončení studia více než polovinu dní či každý den.



Graf 17 Počty studujících SP podle pohlaví a úvahy o předčasném ukončení studia či změně oboru v minulém měsíci

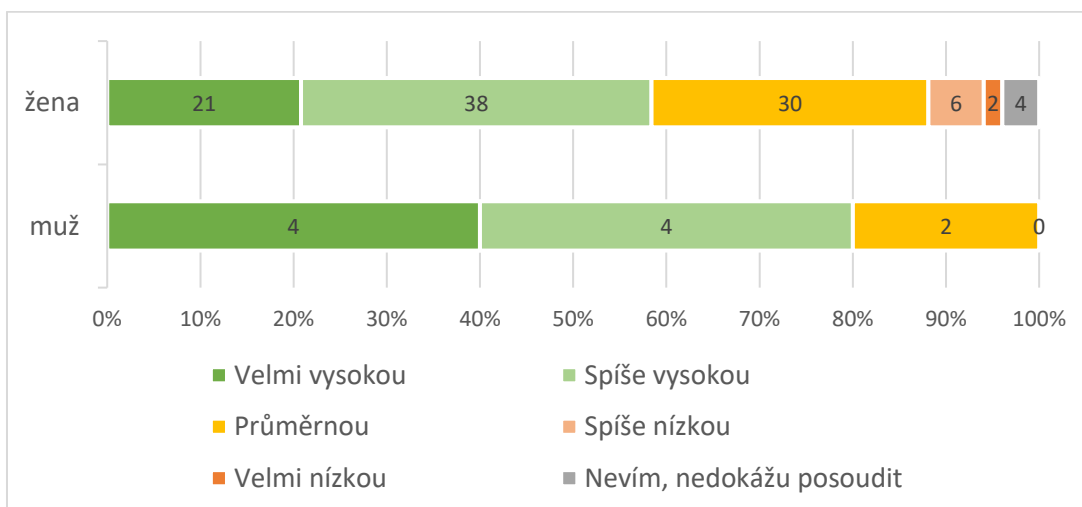


Jelikož muži o ukončení studia neuvažovali, odpovědi na následující otázku jsou pouze od žen studentek. 6 jich jako hlavní příčinu úvah o ukončení studia či změně oboru uvedlo fakt, že studium nespĺnilo jejich očekávání, 4 uvedly strach z nízkého finančního ohodnocení a nejistotu nalezení dobré práce v oboru. Dvě pak uvedly nutnost během studia pracovat a náročnost studia a vždy jedna studentka uvedla negativní hodnocení oboru ze strany rodiny a nevhodné jednání ze strany vyučujících. V kategorii "jiné" pak dvě studentky uvedly zájem o jiný obor. Nikdo jako důvod neuvedl nízkou kvalitu výuky, málo času na mimoškolní aktivity či špatné vztahy se spolužáky/žačkami.



Graf 18 Počty studujících SP podle pohlaví a hlavních příčin pro úvahy o ukončení studia

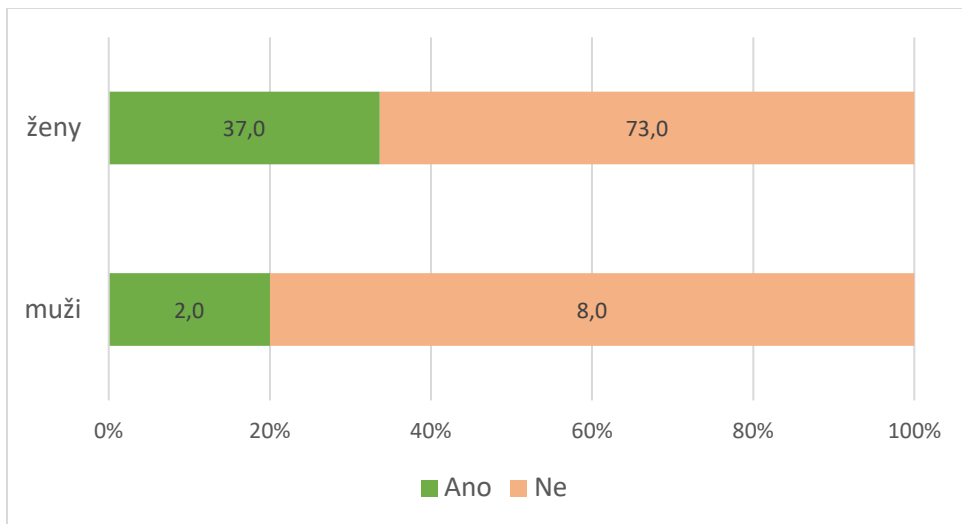
Ohledně jistoty uplatnění na trhu práce jsou si muži také jistější nežli ženy. 4 z 10 ohodnotilo jistotu uplatnění jako velmi vysokou, další 4 jako spíše vysokou, dva jako průměrnou, 80 % z nich tedy obavy o uplatnění nevnímá. U žen jistotu uplatnění jako velmi vysokou ohodnotilo pouze 20 % studentek, 35 % studentek jako spíše vysokou a 28 % jako průměrnou. Cca 10 % studentek pak jistotu vnímá jako spíše nízkou či velmi nízkou či nedokáže posoudit.



Graf 19 Počty studujících SP podle pohlaví a hodnocení jistoty uplatnění na trhu práce

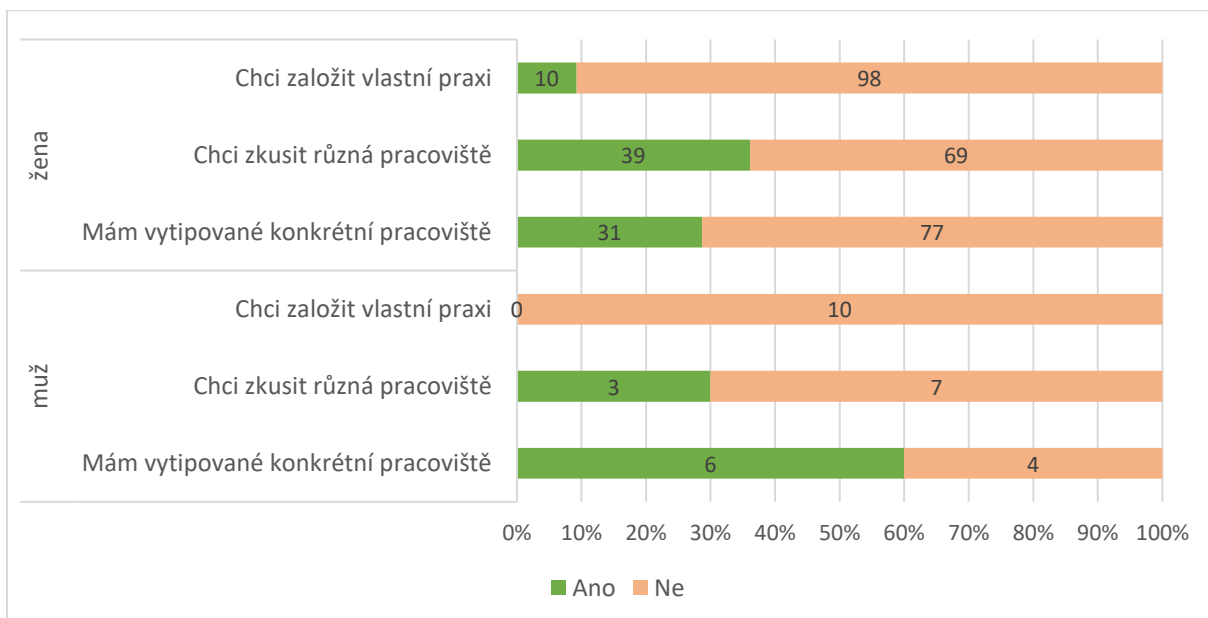


Jistou představu o budoucím uplatnění na trhu práce má 32 % žen a 20 % mužů (2 z deseti). V případě žen je tedy představa o budoucím uplatnění častější.



Graf 20 Počty studujících SP podle pohlaví představě o budoucím uplatnění

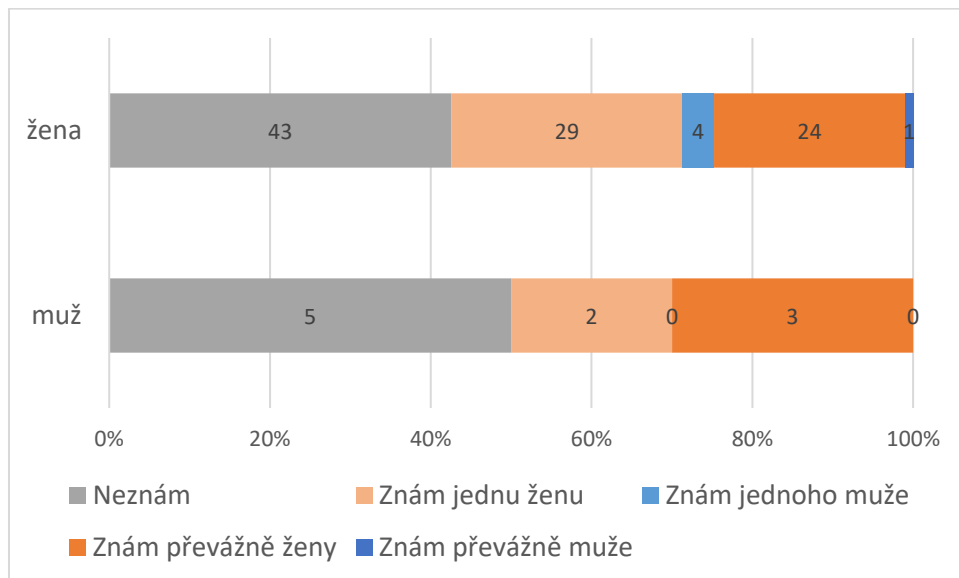
U mužů má 6 z 10 vytipované konkrétní pracoviště, kam by chtěli směřovat, tři z 10 chce zkusit různá pracoviště a žádný z nich neplánuje založit vlastní praxi. U žen má nižší podíl vytipované konkrétní pracoviště, více chtějí zkusit různá místa a 10 z nich i plánuje založit vlastní praxi.



Graf 21 Počty studujících SP podle pohlaví a jejich plánovaného směřování na trhu práce

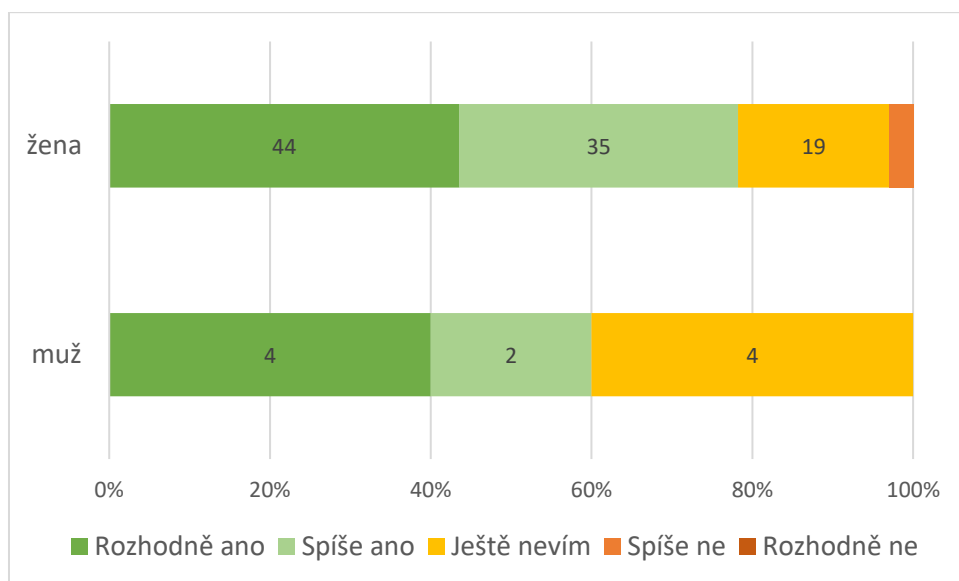


U mužů polovina z nich zatím nezná nikoho, kdo by v oboru SP úspěšně působil a považovali ho za svůj vzor. Druhá polovina zná pouze či převážně ženy. U žen je větší podíl těch, které již někoho znají a 5 z nich zaznamenalo v oboru i muže.



Graf 22 Počty studujících SP podle pohlaví a znalosti někoho, kdo v oboru SP již úspěšně působí

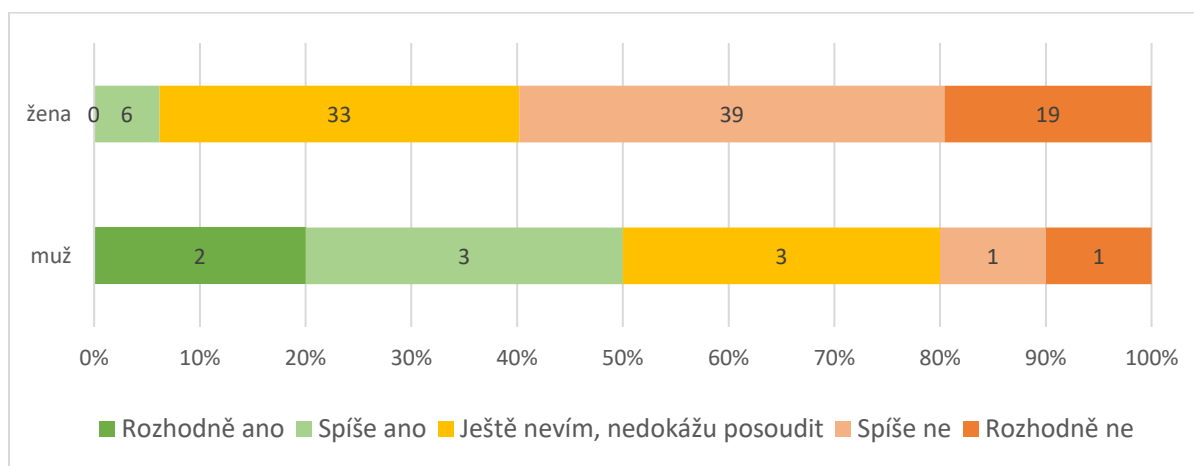
Ženy ve větší míře plánují ve studium pokračovat i dále a doplňovat a prohlubovat si znalosti v oboru SP. U mužů je tento podíl také vysoký, rozhodně či spíše tak plánuje učinit 6 mužů z 10, 4 ještě neví.



Graf 23 Počty studujících SP podle pohlaví a plánů na doplňování a prohlubování znalostí v oboru SP

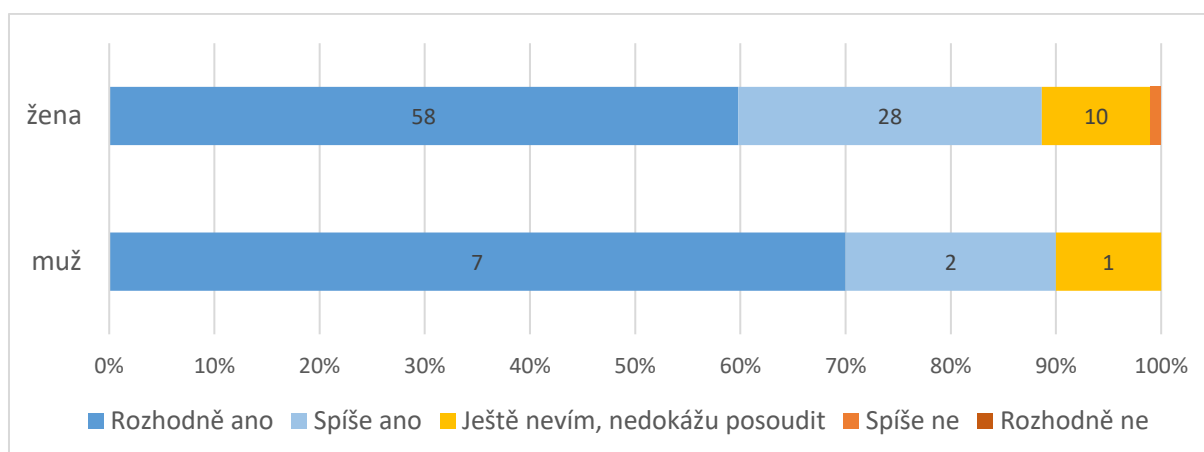


Feminizace oboru SP je vnímána jak muži, tak ženami. Zatímco ženy studentky vnímají tento fakt jako nejasný či spíše znevýhodňující, polovina mužů předpokládá (5 z 10), že to pro ně může být v něčem výhodné. Pravděpodobně přímo či nepřímo vnímají tzv. “efekt skleněného výtahu”, kdy jsou muži ve vysoce feminizovaných oborech zvyhodňováni či upřednostňováni oproti ženám, aby v oboru či na konkrétním pracovišti setrvali. Stejně tak ale polovina z nich neví či žádné takové zvyhodnění nepředpokládá.



Graf 24 Počty studujících SP podle pohlaví a odpovědi na otázku: Zastoupení mužů v oboru SP je velmi nízké. Myslíte si, že je to pro Vás osobně nějakým způsobem zvyhodňující?

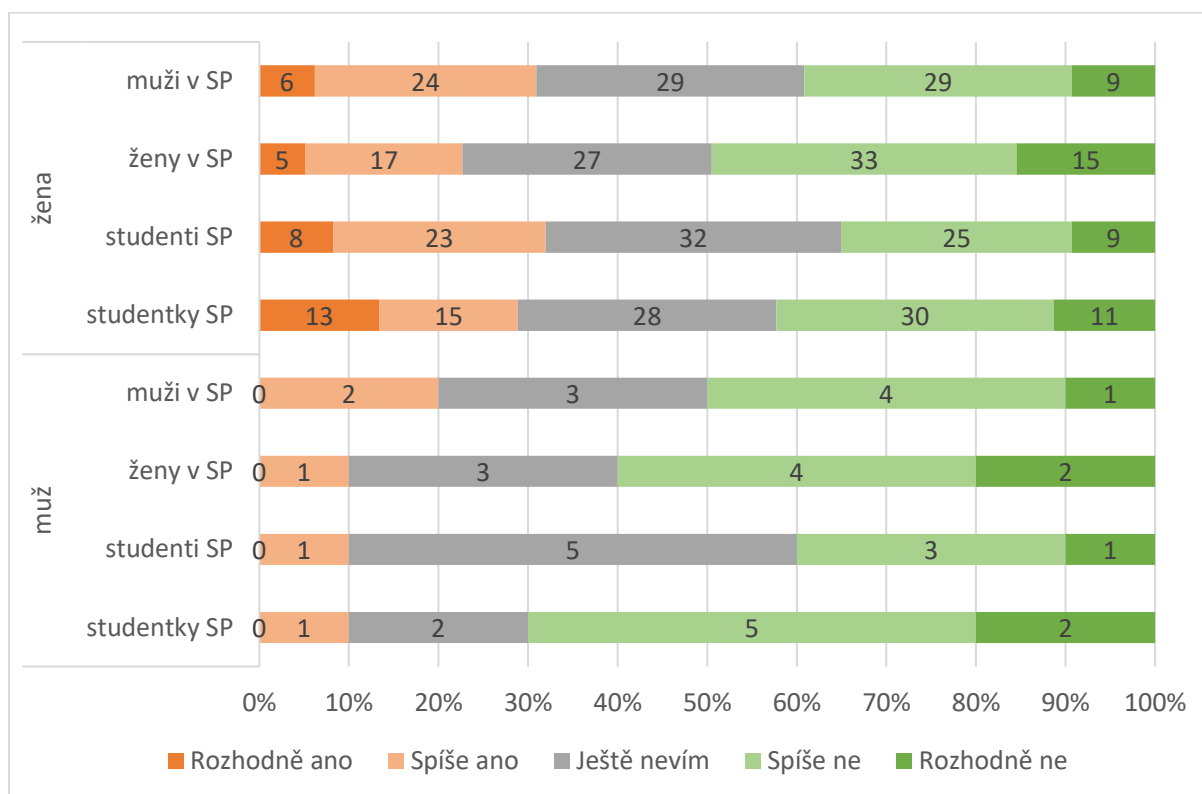
Studenti a studentky SP se ale v naprosté většině shodli na tom, že obor by mělo (rozhodně či spíše) studovat více mužů. V jedné z otevřených otázek dokonce jedna studentka uváděla řadu důvodů, proč by to bylo vhodné. Uváděla např. důležitosti mužských vzorů ve vzdělávání, větší efektivitu výuky v případě genderově smíšených pedagogických sborů, prospěšnost jiného přístupu mužů či zcitlivování společnosti.



Graf 25 Počty studujících SP podle pohlaví a přesvědčení, zda by obor mělo studovat více mužů



Následující graf ukazuje, nakolik studenti a studentky SP vnímají předsudky vůči studentům a studentkám SP a mužům a ženám, kteří již v oboru působí. Dalo by se říci, že vnímání předsudků je silnější u studentek a to nejsilněji právě vůči studentkám SP a v celkem podobné míře pak i všem dalším skupinám. U studentů byla jako skupina čelící nejvíce předsudkům označena skupina mužů, kteří ve SP působí (2 muži uvedli rozhodně ano, pouze 1 rozhodně ne) a studenti SP (1 muž rozhodně ano, ale také pouze 1 uvádí, že rozhodně ne).



Graf 26 Počty studujících SP podle pohlaví a vnímání předsudků vůči studentům a studentkám a vůči mužům a ženám působícím ve SP



Následující obrázek znázorňuje, jak je podle studentů (modré bubliny) a studentek (červené) nahlíženo na muže, který studuje SP (přesné znění otázky: Popište nám prosím, jak je podle Vás nahlíženo na muže, který studuje speciální pedagogiku:).

V horní části obrázku je několik výpovědí, které se shodují na tom, že takový muž je vnímán jako zženštilý, málo maskulinní, nepůsobí dostatečně mužně a dělá ženskou práci. V levé spodní části obrázku jsou výpovědi, které popisují studenta SP jako společensky nepřijatého, muže s postranními úmysly, nevhodného k výchově dětí, v mnoha případech považovaného za homosexuála či předvídatého chytráka, který chce být ve třídě plně žen.

V pravé spodní části jsou pak výpovědi, které jsou spíše neutrálního či pozitivního charakteru. Takových studentů je málo, je to zvláštnost a především ženy předpokládají, že jsou cílevědomí a najdou snáze uplatnění v oboru. Jak je ale vidět, studující vnímají výrazně více negativní konotace a předsudky a ty nejčastěji útočí na samotnou esenci mužství.

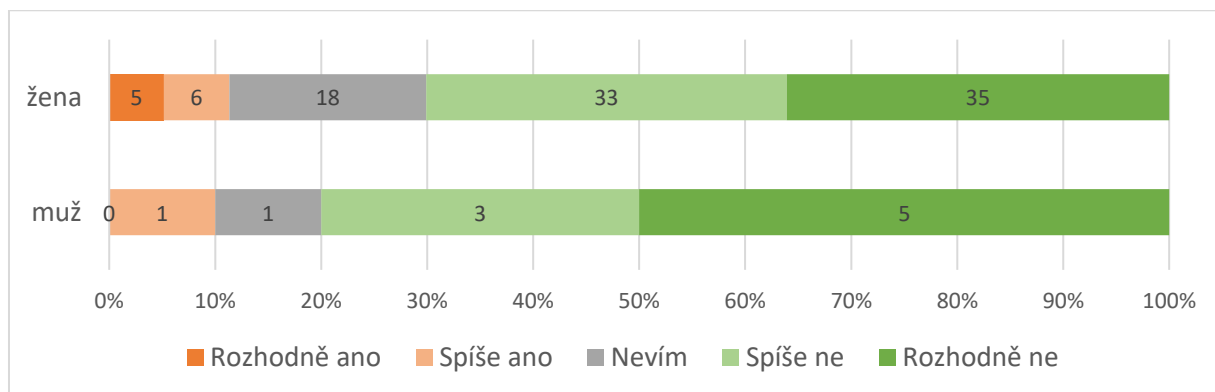
Z otevřených výpovědí na další otázky se poté ukazuje, že studující doporučují se nejvíce zaměřit na bourání společenských stereotypních představ o mužích v pedagogických oborech a zvyšování povědomí o obsahu a přínosu tohoto oboru.



Obrázek 5 Odpovědi studentů a studentek SP na otázku: Popište nám prosím, jak je podle Vás nahlíženo na muže, který studuje speciální pedagogiku (modré odpovědi jsou studentů, červené studentek)

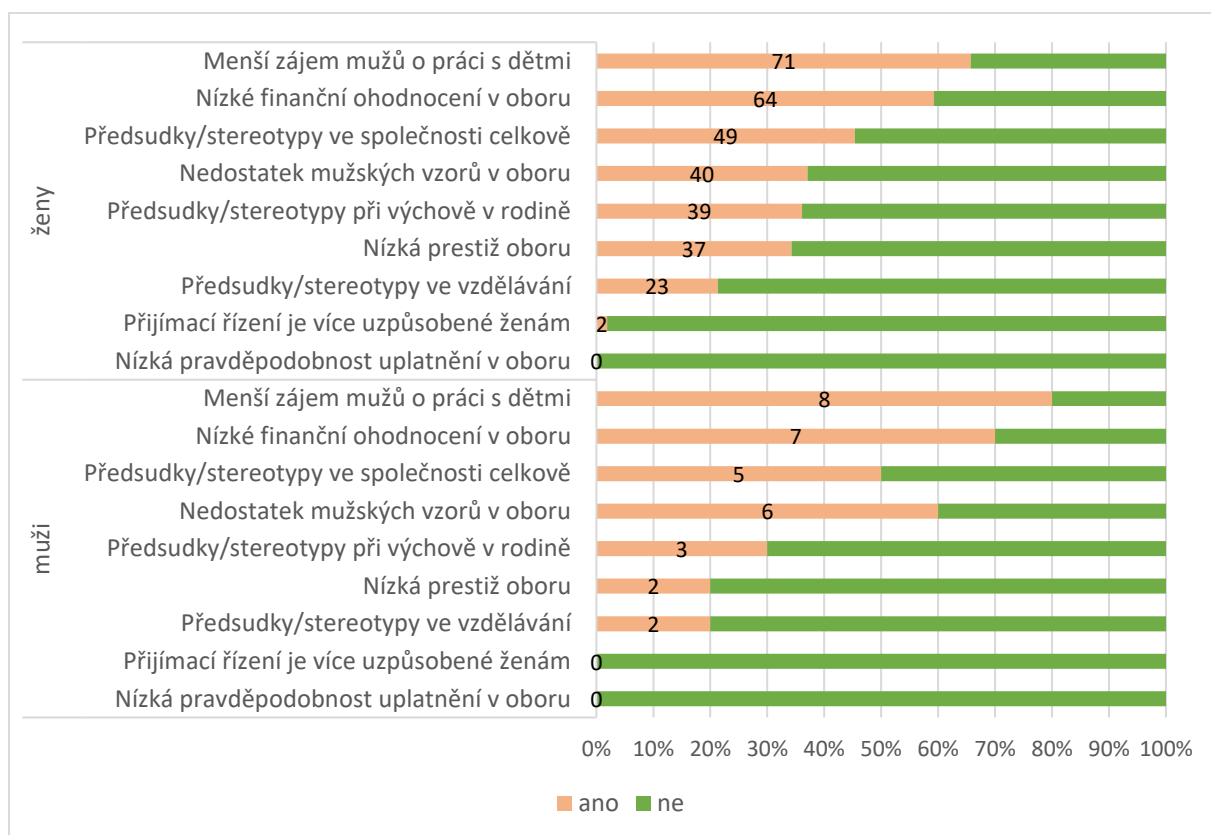


S předsudky vůči své osobě z důvodu studijního oboru (přesné znění otázky: Setkal/a jste se někdy s nějakými předsudky vůči Vaší osobě či někomu z Vašich spolužáků a spolužaček z důvodu Vašeho studijního oboru?) se setkal jeden muž z deseti a 11 žen ze 108. Lze to shrnout tak, že zhruba 90 % studujících se s žádnými předsudky z důvodu studia SP neseťkalo.



Graf 27 Počty studujících SP podle pohlaví a setkání se s předsudky vůči své osobě

Důvody, proč je mezi studujícími SP nízké zastoupení mužů vidí studenti i studentky podobně. Jako nejčastější příčinu uváděli menší zájem mužů o práci s dětmi, nízké finanční ohodnocení v oboru, předsudky a stereotypy ve společnosti a nedostatek mužských vzorů v oboru.

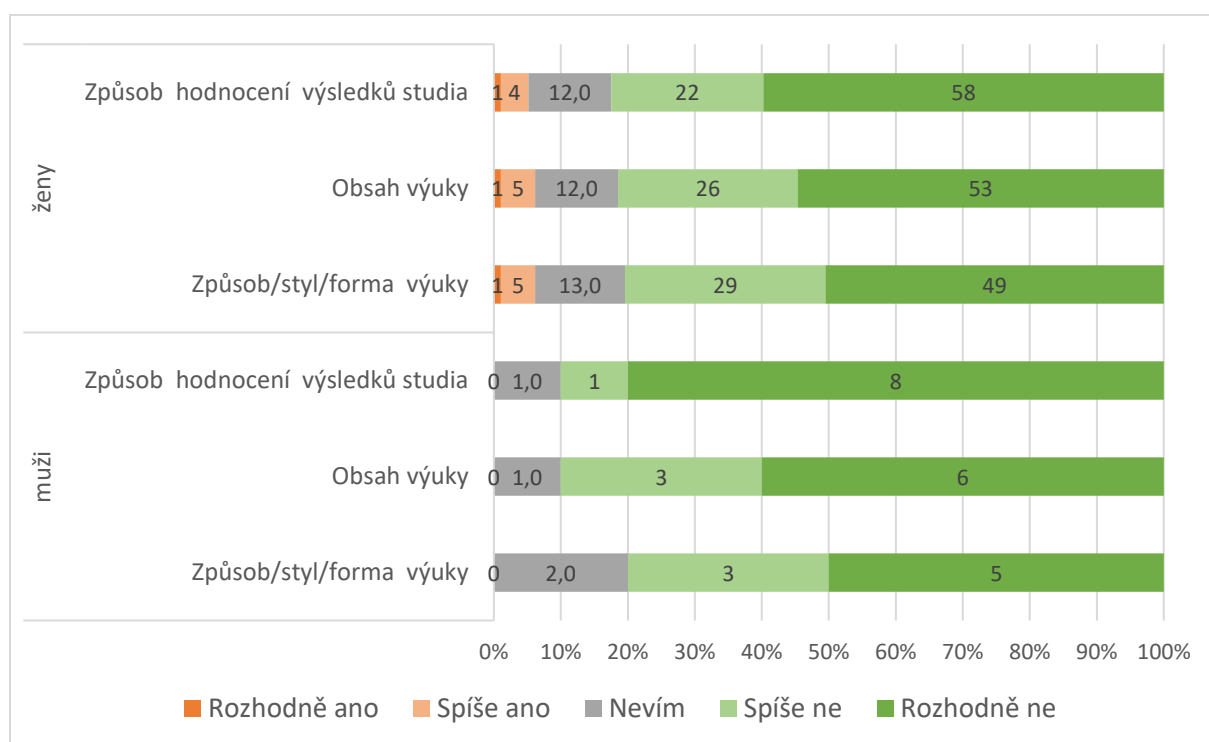


Graf 28 Počty studujících SP podle pohlaví a uváděných důvodů, proč je mezi studujícími nižší zastoupení mužů



Žádný z mužů nevedl, že by se mu studium SP zdálo více přizpůsobené ženám, i když pár studentek tuto skutečnost uvedlo. Níže v otevřených odpovědích však jeden muž zdůrazňuje, že např. v mailové komunikaci bývají muži někdy přehlíženi a oslovení “Milé studentky” tak může být vnímáno až urážlivě.

Na základě tohoto zjištění jsme doporučili vyučující na zapojených katedrách VŠ na tuto skutečnost upozornit a všechny důrazně požádat, aby vždy využívali genderově neutrálního jazyka (např. “Milí studující“, nebo “Milé studentky a milí studenti“), aby nedocházelo k dalšímu odrazování a exkluzi již tak malé a zranitelné skupiny mužů, která se může z důvodu studia SP setkávat se zpochybňováním vlastního mužství. Jestliže má dojít k odbourávání společenských předsudků a stereotypů ohledně pozice mužů v pedagogických oborech, musí toto odbourávání vycházet i z vlastních řad vyučujících.



Graf 29 Počty studujících SP podle pohlaví a odpovědi na otázku, zda je studium SP více přizpůsobeno ženám



V poslední otázce pak studenti (modré bubliny) a studentky (červené bubliny) uvažovali nad tím, co by mohlo pomoci ke zvýšení zájmu mužů o studium SP (přesné znění otázky: Napadá Vás, jak by mohlo dojít ke změně výuky, aby bylo studium tohoto oboru více vstřícné a atraktivní pro muže?).

Nejčastěji se opakoval argument o zvýšení finančního ohodnocení práce v tomto oboru. Někdo uváděl, že se jedná o vnitřní motivaci a venkovními faktory ji není možné ovlivnit. V levé spodní části vidíme argumenty, které upozorňují na nutnost změny na celospolečenské úrovni – aby byli muži systémově více zapojováni do výchovy a péče o vlastní děti, byla v nich podporována empatie, a aby docházelo k destrukci společenského tabu mužů v péči/vzdělávání dětí.



Obrázek 6 Odpovědi studujících SP na otázku: Napadá Vás, jak by mohlo dojít ke změně výuky, aby bylo studium tohoto oboru více vstřícné a atraktivní pro muže? (modré odpovědi jsou mužů, červené žen)

V pravé části obrázku se pak opakují nejčastější doporučení, která směřují k šíření povědomí o oboru ve společnosti. Besedy, agitace a propagace mužských vzorů, podpora prestiže učitelského povolání a především ukazování veřejnosti, že muži jsou v tomto oboru zapotřebí, je o ně zájem a že je jedná o důležitou a hodnotnou práci.

Cíle projektu *Speciální pedagog: inspirací k volbě profese* se s těmito doporučeními do velké míry překrývají. Věříme, že studující SP tento projekt ocení a že bude mít pozitivní dopad i na šíření společenské informovanosti o tomto oboru a destrukce tabu, že muži do pedagogických oborů nepatří.